

Vlada Republike Hrvatske

**Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske
za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji
za poglavlje 25. "Znanost i istraživanje"**

Zagreb, 15. ožujak 2006.

MEĐUVLADINA KONFERENCIJA O PRISTUPANJU REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI

PREGOVARAČKO STAJALIŠTE REPUBLIKE HRVATSKE

POGLAVLJE 25 - ZNANOST I ISTRAŽIVANJE

I.

Republika Hrvatska prihvaća pravnu stečevinu Europske unije (EU) obuhvaćenu poglavljem 25. "Znanost i istraživanje" kakva je na snazi 1. siječnja 2006. godine, te je spremna ostvariti njenu punu provedbu do pristupanja u EU. Za potrebe priprema za članstvo, Hrvatska u ovoj fazi smatra 2009. godinu ciljnom godinom svog pristupanja u EU.

Hrvatska ne traži trajna izuzeća niti prijelazna razdoblja za provedbu pravne stečevine obuhvaćene ovim poglavljem.

II.

Politika (*policy*) i zakonodavstvo Republike Hrvatske na području znanosti i istraživanja u skladu su s pravnom stečevinom EU. Hrvatska u potpunosti dijeli ciljeve, smjernice i prioritete EU na ovom području, te je spremna sudjelovati u okvirnim programima i doprinijeti aktivnostima (*actions*) Zajednice predviđenima Ugovorom o osnivanju Europske zajednice i razvijanima kroz otvorenu metodu koordiniranja.

Osnovni institucionalni okvir za razvoj i provedbu znanstveno-istraživačke politike u Hrvatskoj čini nekoliko tijela. Središnje tijelo državne uprave nadležno za razvoj znanosti i istraživanja je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, koje je odgovorno i za razvoj financijskih instrumenata na osnovi državnog proračuna. Nacionalno vijeće za znanost jest stručno i savjetodavno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu znanstvene djelatnosti. Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj neovisna je institucija osnovana od strane Hrvatskoga sabora, koja samostalno razvija programe te podupire i financira znanstvene i razvojne projekte.

Temeljni akt kojim se uređuje sustav i financiranje znanstvenih istraživanja je Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/2003, 105/2004, 174/2004). Razvoj znanstvenih istraživanja i nacionalni znanstveni prioriteti temelje se na sljedećim dokumentima: Nacionalna znanstvena i tehnološka politika Republike Hrvatske, Strategija razvitka Republike Hrvatske "Hrvatska u 21. stoljeću" – Znanost (NN 108/2003), te Strateški plan Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj za razdoblje 2004-2008. godine. Suradnja s EU na području znanstvenih istraživanja i tehnološkog razvoja temelji se na članku 104. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Kao što je istaknuto u Izvješću o *screening*-u Europske komisije, u ovom poglavlju nije potrebno zakonodavno usklađivanje, već Hrvatska treba osigurati daljnje poboljšavanje provedbene sposobnosti. Stoga će u cilju ostvarivanja pune i djelotvorne provedbe pravne stečevine te olakšavanja potpune integracije hrvatskog znanstveno-istraživačkog sektora u Europski istraživački prostor (*European Research Area* - ERA), Hrvatska nastaviti raditi na usklađivanju svoje istraživačke politike (*policy*) s ciljevima i prioritetima ERA-e, poboljšavanju svog zakonodavnog okvira te na trajnom jačanju administrativne sposobnosti za učinkovito sudjelovanje u aktivnostima i programima Zajednice. Navedene aktivnosti, kao i druge specifične mjere za podizanje apsorpcijskih sposobnosti i povećanje ulaganja u znanost i istraživanje koje Hrvatska namjerava poduzeti, opisane su u poglavlju III.

III.

FP6/FP7

Republika Hrvatska započela je sudjelovanje u okvirnim programima Zajednice unutar Petog okvirnog programa Europske zajednice (FP5) u statusu treće zemlje, te je u istom statusu nastavila sudjelovanje i u Šestom okvirnom programu (FP6) do 2006.g. Stupanjem na snagu Memoranduma o suglasnosti između Hrvatske i Europske zajednice 1. siječnja 2006. godine, Hrvatska je postala pridružena članica FP6. Hrvatska će zatražiti pridruživanje i Sedmom okvirnom programu (FP7).

Glavni nositelji postojeće administrativne potpore za sudjelovanje u okvirnim programima Zajednice su nacionalne kontakt-točke, kao i dodatna struktura potpore koju čine mreža stručnjaka i informacijskih točaka te mreža za širenje informacija. Nacionalne kontakt-točke nalaze se u Odjelu za europsku integraciju Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, dok se mreža stručnjaka sastoji od 146 koordinatora programa EU, smještenih unutar hrvatskih visokoškolskih institucija i istraživačkih instituta.

U cilju daljnjeg jačanja administrativne podrške za uspješno sudjelovanje u okvirnim programima, Hrvatska će, koristeći tehničku pomoć Europske komisije, suradnju s državama članicama EU i sredstva iz pred-pristupnih fondova, kadrovski i materijalno ojačati postojeći Odjel za europsku integraciju u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, te će u istraživačkim institucijama osnažiti postojeću organizacijsku strukturu i uspostaviti dodatnu nezavisnu mrežu nacionalnih kontakt-točaka. Predviđeno je i uspostavljanje mreže institucijskih *science-managera* za administrativnu potporu u pripremi i prijavi projekata za okvirne programe, koji će proći posebnu obuku u Hrvatskoj i u inozemstvu.

Dodatno, bit će uspostavljen sustav za prikupljanje kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja učinaka istraživača i institucija, usklađen sa sustavom EU (Eurostat). U prikupljanju i sistematizaciji podataka, uz Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, sudjelovat će i Agencija za znanost i visoko obrazovanje, čije će se daljnje jačanje provoditi kroz projekt CARDS 2003 "Jačanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje u njenoj zadaći osiguranja kvalitete i razvoj informacijskog sustava podrške" (*Furtherance of the Agency for Science and Higher Education in its Quality Assurance role and the development of the supporting information System*). Početak projekta očekuje se u travnju 2006. godine.

FP7/EURATOM

Republika Hrvatska razmatra pridruživanje FP7/EURATOM programu i prije pristupanja u članstvo EU, te će provesti analizu mjera potrebnih za podizanje istraživačke i apsorpcijske sposobnosti za navedeni program.

Europski istraživački fond za ugljen i čelik (*European Research Fund for Coal and Steel - ERFCS*)

Republika Hrvatska postat će članica Europskog istraživačkog fonda za ugljen i čelik nakon pristupanja u EU. Participacija Hrvatske bit će naknadno utvrđena u okviru pregovaračkog poglavlja 35.

Hrvatska će provesti analizu mjera potrebnih za podizanje istraživačke sposobnosti za sudjelovanje u tom Fondu.

Istraživanja u poljoprivredi

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva Republike Hrvatske, planira izradu posebnog zakona kojim bi se objedinili postojeći propisi i na sveobuhvatan način regulirala istraživanja u poljoprivredi. Izrada i donošenje zakona predviđeni su tijekom 2007/2008. godine. Daljnje usmjeravanje istraživanja u poljoprivredi u skladu s ciljevima EU bit će dodatno olakšano kroz suradnju s Glavnom upravom Europske komisije za Zajednički istraživački centar (DG JRC) te kroz sudjelovanje hrvatskih predstavnika u Stalnom odboru za istraživanja u poljoprivredi (*The Standing Committee for Agricultural Research - SCAR*).

Međunarodna znanstvena i tehnološka suradnja

S više od 130 sklopljenih međunarodnih ugovora Republika Hrvatska ima razgranatu bilateralnu i multilateralnu suradnju na području znanosti i tehnologije (uključujući COST, EUREKA, IAEA). U dosadašnjim analizama Hrvatska nije utvrdila postojanje neusklađenosti svojih međunarodnih ugovora s pravnom stečevinom EU. Hrvatska istovremeno potvrđuje spremnost otkazati ili uskladiti s pravnom stečevinom EU one međunarodne ugovore, odnosno njihove dijelove, koji u kasnijoj fazi eventualno ne bi bili ocijenjeni kompatibilnima s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (*EURATOM Treaty*).

Akcijski plan 3% BDP

S ciljem jačanja suradnje između javnog znanstveno-istraživačkog sektora i gospodarstva, oživljavanja istraživanja u industriji te poticanja komercijalizacije rezultata znanstvenih istraživanja u Republici Hrvatskoj se od 2001. godine aktivno provodi Program hrvatskog inovacijskog tehnološkog razvitka (HITRA).

Dodatno je u 2006. godini, sa svrhom dostizanja ciljeva istaknutih unutar Lisabonske strategije EU, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa formiranjem radne skupine pokrenulo inicijativu za izradu nacionalnog Akcijskog plana 3% BDP. Unutar Akcijskog plana 3% bit će razrađene posebne mjere za povećanje ukupnog ulaganja u istraživanja, povećanje sudjelovanja industrije te malog i srednjeg poduzetništva u znanstveno-istraživačkim aktivnostima, kao i za njihova ulaganja u istraživačku infrastrukturu.

U statusu promatrača unutar Odbora za znanstvena i tehnička istraživanja (*The Scientific and Technical Research Committee, CREST*), Hrvatska će zajedno s ostalim državama članicama CREST-a kroz otvorenu metodu koordiniranja razvijati specifične aktivnosti vezane uz implementaciju Akcijskog plana 3% BDP. U okviru CREST-a Hrvatska će sudjelovati u trećem krugu otvorene metode koordiniranja.

Inicijative prema članku 169.

Republika Hrvatska spremna je sudjelovati u inicijativama država članica EU prema članku 169. Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

Mobilnost istraživača

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je na razini radne skupine pokrenulo inicijativu da se tijekom 2007. godine izradi nacionalni akcijski plan za mobilnost istraživača, sukladno načelima utvrđenima u Europskoj povelji za istraživače (*The European Charter for Researchers*) i Kodeksu ponašanja za novačenje istraživača (*Code of Conduct for the Recruitment of Researchers*). Sudjelovanjem u komplementarnim aktivnostima Zajednice, kao što su Europski portal za mobilnost istraživača (*European Researcher's Mobility Portal*) i ERA-MORE projekt, te uključivanjem u rad Upravljačke skupine za ljudske potencijale i mobilnost (*Steering Group for Human Resources and Mobility – SGHRM*), Hrvatska će poduprijeti i osnažiti nacionalne mjere u ovom području.

Akcijski plan "Znanost i društvo"

Republika Hrvatska je do sada poduzela značajan broj aktivnosti i inicijativa sa svrhom promicanja znanosti i podizanja svijesti građana o njezinoj ulozi u suvremenom društvu. U konzultacijama s Europskom komisijom, Hrvatska će razmotriti izradu sveobuhvatnog nacionalnog akcijskog plana za znanost i društvo u cilju ostvarivanja bolje koordinacije i kvalitetnijeg praćenja provedbe niza postojećih aktivnosti na nacionalnoj razini, sukladno smjernicama Akcijskog plana EU "Znanost i društvo".